

vremenoj i nezaobilaznoj tematici. Brojne bilješke i njezina literatura pripadaju znanstvenoj obradi teme. Knjiga od gotovo dvije stotine stranica završava i posebnom zahvalom.

Inače je časopis »Digest Reader's, Das Beste« za mjesec ožujak 2003. godine objavio prikaz pa sam tim putem došao do te zanimljive i drukčije uobičajene biblijske literature. Uredništvo je molilo da se čitatelji jave svojim stavovima o knjizi i njezinom odjeku što nisam u kasnijim brojevima primijetio.

Samo djelo može zvučiti apologetski no to djelo nije nikakav obranaški spis nego knjiga s pravom želi suvremeno bavljene života, zdravlja, očuvanja prirode obogatiti Biblijom i osvijetliti i potvrditi svijest odgovornosti za čovjeka, životinje i sve to zadužuje i samu prirodu. Knjiga je čitka, inoformativna i obogaćena drugim djelima struke. To je pravo djelo pomoćne biblijske kulture i sekundarne biblijske literature korisno za posvećenije odgovornosti za čovječanstvo i njegov okoliš što je i religiozna briga i zadaća.

Nikola Hohnjec

Bruno CHENU / Marcel NEUSCH, *Dieu au XXIe siècle, Contribution de la théologie aux temps qui viennent*, Bayard Éditions, Paris 2002., 365 str.

Djelo je zbornik koji započinje predstavljajem uglednih francuskih teologa, koji zauzimaju prevažna mjesta širom cijele Francuske. Sam zbornik ima svoj tematski uvod Marcela Neuscha, redovnika asumpcionista, stručnjaka na Znanstvenom i teološkom institutu s Katoličkog instituta u Parizu, jednog od urednika zbor-

nika. Isti je autor obradio i literaturom popratio prvu temu Boga i zla. Zatim je na redu Bog i život iz pera Marie-Jo Thiela, liječnika i profesora na Katoličkom bogoslovnom fakultetu sveučilišta u Strasbourgu. Uz taj se prilog nadovezuje brojna suvremena literatura koja omogućuje daljnje produbljenje. Bruno Chenu, prvi urednik zbornika obrađuje temu Bog i nasilje i dodaje nekoliko izabranih djela. On je redovnik asumpcionista i novinar teolog u Bayard-tisku a profesor i na Bogoslovnom fakultetu u Lyonu. Tu je i prilog jedine žene, evangeličko luteranske pastorice i profesorice na Protestanskom bogoslovnom fakultetu sveučilišta Marc-Blocha u Strasbourgu s danas neizbježnom temom Boga i žena. Članak prati najopširniji popis literature. Bruno Chenu obrađuje uz nekoliko navedenih naslova i drugi članak pod naslovom Boga i prirode gdje se pokazuje sva delikatnost i senzibilitet za čovjekov i životinjski okoliš. Marcel Neusch uz više naslova obrađuje također i temu Boga i znanosti. Naslov Boga i gospodarstva uz popratnu literaturu obrađuje Dominique Greiner, također redovnik asumpcionista, profesor na odsjeku za etiku na Katoličkom institutu u Lilleu, na Bogoslovnom fakultetu Katoličkog instituta u Parizu. Treći prilog Marcela Neuscha naslovljen je i popraćen literaturom o Bogu i slobodi. Tema Boga i Biblije, zajednički su je napisali i naveli pokoji naslov još jedan asumpcionista Alain Marchadour, egzeget i raniji dekan Bogoslovnom fakulteta u Toulouseu i već po treći puta spomenuti Bruno Chenu. Kršćansko središte Boga i Isusa uz izabranu literaturu opet je napisao Bruno Chenu. Isti Bruno Chenu napisao je i literaturom popratio Boga i Crkvu. Valja naglasiti da je zadnji opširni dijaloški prilog s brojnou literaturom napisao Jean-Marc Aveline svećenik i ravnatelj Znanstvenog instituta za teologiju o religijama u Marse-

illeu pod naslovom Bog i religija. Zaključak zbornika napisao već spomenuti urednik Marcel Neusch.

Knjiga sadrži znanstveni aparat jer je svako poglavlje popraćeno brojnim i opsežnim bilješkama s proširenom literaturom. Djelo je uistinu perspektivno, teološki obogaćeno i utemeljeno, lako se čita, makar obrađuje isključivo teološki tematiku u suvremenom svijetu, a to će biti i tema sutra. Dobro je da se i hrvatska teološka javnost informira francuskom teološkom mišlju i bogatom kulturnom civilizacijom.

Nikola Hohnjec

Roman GLOBOKAR,
Verantwortung für alles, was lebt.
Von Albert Schweitzer und Hans Jonas zu einer theologischen Ethik des Lebens, Tesi Gregoriana. Serie Teologia 92, Editrice Pontificia Università Gregoriana, Roma, 2002., 608 str.

Činjenica da je ova knjiga izašla u nizu Tesi Gregoriana pokazuje kako je riječ o kvalitetnom znanstvenom radu. Naime, spomenuti niz pokrenut je 1995. godine radi objavljivanja nekih od najboljih doktorskih radnji napisanih na Papinskom sveučilištu Gregorijana u Rimu.

Autor se bavi dvojicom velikih mislilaca 20. stoljeća: Albert Schweitzer i Hans Jonas. Više toga povezuje dvojicu izabranih autora. Obojica potječu s njemačkog govornog područja. Jedan i drugi daju originalan doprinos etici života, ili kako se obično kaže bioetici. Razmišljanja im se kreću negdje na razmeđu filozofije i teologije, te su stoga osobito zanimljivi moralnim teolozima. Obojica su zanimljive osobnosti, a životni su im putevi obiljež-

ni velikim događajima 20. stoljeća. Ono što su doživjeli snažno je utjecalo na njihova etička promišljanja.

Albert Schweitzer rodio se 1875. godine u Kayserbergu u pokrajini Elsaß, a umro u 1965. godine u Lambareni u Gabonu. Njegova duga biografija pokazuje svestranu osobu s mnoštvom talenata. Kao orguljaš proslavio se izvođenjem Bacha. Njegovi teološki radovi s područja egzegeze Novog zavjeta i danas su nezaobilazna literatura u proučavanju Isusovog i Pavlovog života. Odlučio je do tridesete godine baviti se znanostu i umjetnošću, da bi se potom posvetio neposrednom sluzenju ljudima. Stoga je završio medicinski fakultet, te napustivši službu profesora teologije i protestantskog propovjednika, otišao u afričku prašumu u Gabon da bi tamo liječio domoroce. Za svoj humanitarni rad dobio je 1953. godine Nobelovu nagradu za mir. Boravak u prašumi nije ga sprečavao da se i dalje bavi etičkim pitanjima. Kroz opsežnu korespondenciju pozivao je na zabranu atomskog naoružanja. Pokušao je stvoriti novu etiku utemeljenu na strahopoštovanju prema svakom živom stvoru.

Hans Jonas rodio se 1903. godine u Mönchengladbachu, a umro u New Yorku 1993. godine. Znanstveni rad Jonas je započeo proučavanjem gnoze pod vodstvom Martina Heideggera i Rudolfa Bultmanna. Budući da je Židov, mora prekinuti znanstveni rad, te emigrira u Englesku, te potom u Palestinu. Kao dobrovoljac židovske brigade britanske vojske sudjeluje u 2. svjetskom ratu, gdje doživljava ugroženost čovjekovog tijela. To iskustvo ga potiče na davanje veće važnosti živom organizmu unutar etičke teorije. Korijene nebrige etike za tijelo nalazi u dualizmu kasnoantičke gnoze kojom se već prije bavio. Dualizam se ponovno nameće procvatom prirodnih znanosti u novom vijeku. Napredak znanosti doveo je do brzog razvoja teh-